

Com s'esbrava la mala llet

Sortegem 3 exemplars del llibre d'Antònia Carré-Pons

Volen els anys i arriba el moment en què la vida es gira com un mitjó: passes de ser un cuidador a necessitar ser cuidat. Passes, també, a tenir més passat que futur. La decadència, a vegades lenta, a vegades precipitada, és descrita per Antònia Carré-Pons (<http://clubeditor.cat/ca/autor/carre-pons>) al recull de contes del llibre *Com s'esbrava la mala llet* (<http://clubeditor.cat/ca/livre/com-sesbrava-la-mala-llet>) (Club Editor). L'escriptora no parla de jaies, ni avis, ni ancians, sinó d'homes i dones en aquesta etapa de la vida. I ho fa de la ficció pura, a estones amb humor negre i sempre amb una tranquil·litat allunyada de sentimentalismes.

En llegim el conte *El cotxe nou*, i, de cara a Sant Jordi, **en sortegem 3 exemplars. Per participar-hi només cal enviar un mail dient que us interessa a a participacatorze@gmail.com ***

Foto: Blai Tomàs

El consell que et dono és el següent: no provis de fer les coses tot sol.

Carson McCullers, *El cor és un caçador solitari* (traduïda per Alba Dedeu)

El cotxe nou

?Papa, avui m'he trobat el Rafel pel carrer, ¿saps qui vull dir?, el president del casal on vas cada tarda, aquell amic meu de fa molts anys.

?Ja sé qui és el Rafel i que vaig al casal cada tarda. ¿Per què em parles com si fos idiota?

?Papa. M'ha dit que l'altre dia vas tocar el cul a unes quantes dones.

?Mira que és exagerat, el Rafel. És clar, com que ell mana, es pensa que ho pot decidir tot. Només van ser dues o tres. S'hi van posar tan bé... que les vaig haver de grapejar. No s'han de deixar passar les oportunitats. Aquestes almenys es belluguen, quan treballava s'estaven sempre quietes. I mudes.

?¿Els havies de tocar el cul allà al davant de tothom? Això es fa en privat, papa...

?Tu no saps com va anar. Escolta'm bé que t'ho explico i llavors ja em diràs si el Rafel és un exagerat o no. I no m'interrompis, deixa'm acabar. Era el dia que va venir a cantar la coral d'un altre casal, desafinaven molt, pobres, però la gent els aplaudia igual. Quan van acabar, va sortir la presentadora, la Maria Engràcia, a anunciar la desfilada de vestits de paper. Agrada molt, encara que les models siguin un fàstic. Cada model fa un parell de voltes per l'escenari i el públic aplaudeix i va xiuxiuejant que els vestits són molt elegants. Està tot fet de paper, ¿saps? i quan s'acaba la desfilada les models sempre baixen de l'escenari i es passegen per la sala perquè tothom les pugui veure de prop. Es poden tocar, els vestits, però amb molt de compte perquè el paper és molt delicat. Nosaltres ens aixequem de les cadires i ens acostem a la barra del bar. Fem un cercle per contemplar bé els detalls dels vestits, les models somriuen i caminen, pobretes. Les dones del públic se'ls acosten, toquen els vestits, deixen anar exclamacions i lloances, mentre els homes ens ho mirem sense intervenir. I tot d'un plegat s'esvalota un extrem de la sala. Tothom envolta la Roser, que no para de gesticular. Un home agafa el micròfon de la presentadora i anuncia que la Roser ha perdut la bossa. És de color marró, amb dues nanses i una tanca daurada. Demana si algú l'ha trobada. La Roser s'aguanta el monyo postís i crida que l'han robada. La gent es posa a voltar per la sala, puja a l'escenari, mira a tots els racons, aparta les cortines, torna a baixar, remou totes les cadires. I jo aprofito el rebombori per tocar el cul a les dones que busquen ajupides. Dues o tres en vaig grapejar, només dues o tres. Quan noten la meva mà, es posen dretes de seguida, com si tinguessin una molla, em miren, es posen a riure com boges i es tornen a ajupir per continuar buscant. La Roser fa un crit d'alegria quan una dona li allarga la bossa, diu que l'ha trobat penjada al darrere de la porta d'un lavabo. Així s'acaba tot, ja ho veus que no n'hi ha per tant. Van acabar per trobar la bossa. El Rafel és ben exagerat.

?¿Què vols que et digui, papa? Jo trobo que el Rafel té raó, no ho hauries de fer, això.

?Tu no m'has de dir el que he de fer o no. Ets el meu fill. Escut, vine cap aquí! Així m'agrada, que ets maco! Ets un gos molt bo i obedient. ¿Tens gana? Menja't aquests macarrons, va, que jo no me'ls he pogut acabar per dinar. Avui no he anat a dinar al casal perquè em sentia una mica pioc.

?Papa! No li has de donar el menjar en el teu plat, a l'Escut! ¿Quantes vegades t'ho he de dir? No és gens higiènic, això que fas de deixar els teus plats a terra perquè el gos els escuri.

?¿I per què no? Si després ja els rento. La veritat, Ferran, és que tu i jo no ens entenem gens. Sort que no vivim junts, seria impossible, la convivència. ¿Que tremoles? ¿Que potser tens fred? Té, agafa aquesta manteta, posa-te-la a les cames com jo hi tinc la meva, ¿ho veus? Jo no en tinc pas de fred. ¿Ja has acabat, Escut? Puja aquí!

?No puc entendre per què no engegues la calefacció.

?Ui! És massa cara, ¿que et penses que sóc el Rockefeller, jo?

?La pots pagar perfectament, el que passa és que no vols. A més, si et falten diners ja saps que el Damià i jo t'ajudarem.

?De diners no me'n sobren ni me'n falten. Però ¿saps el que em fa falta, Ferran? Un cotxe nou. El que em vas comprar ja és vell i les coses velles ja se sap que no serveixen per res.

?Papa! No et compraré un altre cotxe. El que tens només té sis anys i va molt bé. No el fas servir pas tant.

?I tant que el faig servir! Cada dijous hi porto a dinar dues o tres cacatues d'aquelles que hi ha pel casal. Ens agrada sortir de la ciutat i voltar una mica. No fem pas res de mal. ¿Saps que ara ha aparegut una cacatua nova? És molt eixerida. Una viuda. Es veu que tenia un marit tan malcarat i tan empenyador que ella es va passar molts anys pensant que abocaria l'oli d'una ampolla per les escales, a veure si hi relliscava i es trencava coll i barres. No es va atrevir a fer-ho mai, tu diràs. ¿I saps com es va morir, el marit? Doncs un dia va ensopegar baixant unes escales i es va desnucar. Va ser una mort instantània. Quines coses que passen, ¿oi? Pensa-t'ho bé això del cotxe, Ferran. Ja saps que a mi els cotxes m'agraden molt, sempre m'ha agradat portar l'últim model.

?Mira, ¿saps què et dic? Que jo ja te'n vaig comprar un, de cotxe, fa només sis anys. Digue-li al Damià que te'n compri un ell, ara. A més, no hauries de conduir, tu.

?Ai cony! ¿I per què no? Si ja fa molts anys que tinc el carnet...

?Precisament per això, papa, perquè ja fa molts anys que tens el carnet.

?¿Em vols impedir que vagi a dinar amb les meves amigues? No tens cap dret a impedir que m'ho passi bé, per més fill meu que siguis, Ferran.

?De vegades tinc la sensació que no tens en compte la realitat, papa.

?¿Quina realitat? ¿La teva o la meva? ¿Quin mal hi ha que surti de casa i em distregui? ¿Què vols que faci, si no? ¿Que m'estigui a casa, assegut en aquesta butaca, mentre m'espero que la mort se m'endugui? ¿És això el que vols?

?No, és clar que no, papa.

?Doncs llavors, no discutim més. Compra'm el cotxe. Ja m'he mirat unes quantes revistes, ja el tinc triat...

?T'he dit que no. No cal que hi insisteixis.

?Escut. Baixa, que peses massa, noi.

?Hola Escut, maco, maco. No, no, tu quiet aquí, no t'enfilis a la meva falda. Et volia comentar una altra cosa, papa. Hem pensat que li direm a la Minerva que en lloc de venir tres cops a la setmana, vingui cada matí una estona. Així sempre tindràs les coses arreglades i et podrà cuinar cada dia.

?Però si molts dies vaig a dinar al casal i els dijous sortim a fora amb les cacatues.

?Sí, ja ho sé això. Però et podrà deixar alguna cosa preparada per sopar.

?Però si només menjo una mica de fruita i un iogurt.

?Bé, papa. Doncs vindrà cada dia perquè així el Damià i jo estarem més tranquils. ¿Et sembla bé, aquesta raó?

?Feu el que vulgueu. Mentre la pagueu vosaltres...

?Sí, sí. No has de patir, per això.

?Mmm. ¿No ho sents quina olor que puja pel celobert? Algú deu estar cuinant sardines per sopar. Ta mare em feia sardines almenys un cop per setmana perquè sabia que m'agradaven molt. I encara m'agraden. L'olor és forta, però m'encanta. L'olor de coliflor, en canvi, no l'he poguda suportar mai. Quan ta mare bullia coliflor, jo ja ho sabia des de la porta del carrer. I no me'n feia gaire de coliflor, coneixia molt bé els meus gustos, ta mare, i me'ls respectava. Quan es va morir no la vaig poder maquillar ni arreglar, vaig haver de deixar que la feina la fes el Modesto, em vaig passar la vida preparant cadàvers per al seu últim viatge i amb el de ta mare no vaig tenir prou coratge.

?És natural, això que dius. Jo tampoc no hauria pogut.

?Suposo que sí.

?Sí.

?A ta mare li semblava molt macabra, la meva feina. Però jo sempre li deia que algú l'havia de fer, que era de gran utilitat social.

?Sí.

?Ara, amb aquests tanatoris tan moderns, amb bar i jardins, s'amaga la mort per no incomodar ni els familiars ni els visitants. A la meva època, jo anava a les cases a amortallar els cadàvers, tot era més personal, més trist, però més humà. I sempre m'enduia un record del mort, que després etiquetava i guardava en una capsa gran. Espera't un moment, que vaig a buscar la capsa i te l'ensenyo. Anem, Escut!

?No t'aixequis, papa, no cal. Ja me l'has ensenyada, la capsa.

?Quiet, Escut! Tu i jo no ens mourem d'aquí. He vist molta tristesa, jo.

?No ho dubto, papa. La mort sempre és trista.

?Una vegada, i va ser dels primers cadàvers que vaig amortallar, encara ajudava el papa que me n'ensenyava, però me'n recordo perfectament, com si fos avui, una vegada un viudo em va portar el cadàver d'un lloro i em va demanar que el posés a dins del taüt, amb la seva dona, sense dir-ho a ningú, em va demanar que els enterrés tots dos junts encara que estigués prohibit i jo ho vaig fer. No m'hi vaig poder negar, davant de la tristesa i la pena d'aquell marit que no parava de plorar. Panchito es deia el lloro, ¿o era una cacatua?, ara no me'n recordo, es va morir l'endemà de la seva mestressa. ¿Era un lloro o una cacatua?

?Jo sí que no ho sé, què era.

?Repetia frases amb el mateix to de veu que la dona, el Panchito. ?Tanco?, ?Surto?, ?El dinar és a taula?, es veu que deia. Però des del dia que la dona s'havia posat malalta que no va dir res més i es va morir l'endemà. De pena. ¿Tu també et moriràs de pena, Escut, quan jo me'n vagi? ¿Oí que no?

?És curiós això del lloro. No me l'havies explicada mai, aquesta història.

?¿Ah no? És l'única que tinc amb animals. Sort que era un lloro, o una cacatua, i el vaig poder posar a la caixa, si l'home m'hagués portat un pastor alemany ja hauria sigut més difícil.

?I tant! L'Escut encara hi cabria, que és petitó.

?Quan jo em mori, l'Escut te l'emportes a casa tu. Ell no té pinta de voler-me acompanyar.

?No pateixis, papa, que ja me l'emportaré.

?Una vegada se'm va desclavar el cul d'una caixa plena quan la traginàvem. Estava jo sol amb el Modesto quan l'home, era un home el mort, va caure a terra de patac i es va donar una trompada al cap. L'hauria acabat de rematar, la trompada, li va començar a supurar líquid per les orelles i em va donar una feinada... El vaig haver de tornar a maquillar. I li vam haver de canviar la camisa, perquè es va mullar. Recordo que ens va costar molt de treure-li la roba, de tan rígid com estava. Per un moment vaig pensar que li hauria de trencar un braç, però no va caldre.

?Quina conversa més macabra que tenim. ¿No podem canviar de tema, papa? No m'estranya que quan vas conèixer la mama no s'ho volgués creure, això de la funerària. Li devies explicar històries d'aquestes i la devies espantar.

?No. El primer dia no n'hi vaig explicar cap. Després sí, és clar. I de vegades rèiem tots dos. La mort, segons com la mires, és ben còmica. ¿Saps què van explicar ahir a la tarda, al casal?

?No.

?Doncs que a la residència que hi ha quatre carrers més amunt es va morir un cuidador de vint-i-cinc anys, a la nit, mentre dormia. Té gràcia la cosa. Un home jove que es guanya la vida cuidant vells decripats i mira... Ta mare hauria rigut. Tu no rius, Ferran.

?Vaig a buscar aigua que tinc set. ¿Vols beure alguna cosa, tu?

?Sí, porta'm una mica d'aigua, també. I porta l'ampolla de whisky, que la batejarem. I obre aquell calaix d'allà, que hi ha bombons.

?D'acord. Ara vinc, doncs.

?Puja aquí, Escut, va!

?Aquí tenim l'aigua, el whisky i els bombons. Té, agafa'n un.

?Gràcies. Teníem una vida, ta mare i jo. Construïda dia rere dia, mes rere mes, any rere any. Moltes vegades hi penso, assegut tot sol aquí, en aquesta butaca, amb l'Escut que em fa companyia. Quan ens vam conèixer, la vida de tots dos va canviar. Ens vam agradar de seguida, en aquella festa major, i vam començar a ballar i a ballar i no vam parar de ballar en tota la nit. A partir de llavors ens vam veure cada dia. Recordo perfectament la cara de ta mare quan li vaig dir que tenia una funerària. Primer es va tornar blanca, però després es va posar a riure. No s'ho creia! Em va dir que no s'ho creia, que no havia conegut mai ningú que tingués un ofici tan estrany, que havia d'estar de broma. Després de casats, i quan ja havíeu nascut tu i el teu germà, recordo que un dia, amb el teu germà als braços, em va mirar amb tendresa i em va fer prometre que no faria res perquè vosaltres dos continuéssiu el negoci. Una cosa tan bonica no ha de tenir res a veure amb la mort, em va dir mentre es mirava el Damià i tu jugaves tot sol en un racó, el Damià sempre va ser el seu fill preferit. L'hi vaig prometre, és clar, sense gaire convenciment si t'he de ser sincer, perquè jo havia heretat el negoci del meu pare, però l'hi vaig prometre. No saps l'alegria que va tenir ta mare quan primer tu i després el Damià ens van dir que volíeu anar a la universitat.

?Sí que ho sé, papa. Jo també la vaig viure, aquella alegria.

?La trobo a faltar molt, ta mare.

?Jo també.

?Segur. Però no tant com jo. Tu no saps què és quedar-te sol al món.

?No estàs sol, papa. Ens tens a mi i al Damià, i tens dues joves i tres néts. Té, agafa un altre bombó.

?No és el mateix, Ferran. Pobre papa! Quan ell es va quedar viudo ja m'ho va dir, que algun dia jo em sentiria així de desesperat com se sentia ell. Però no me'l vaig voler creure. Les seves paraules em van semblar massa dramàtiques, em va fer l'efecte que parlava com si fos l'únic viudo que hi havia hagut mai al món. Ara comprenc molt bé el que volia dir. Des del dia que es va morir ta mare que comprenc què volia dir.

?Papa, no et pensis que no t'entenc. Em puc imaginar com et sents.

?No ho crec pas. Em sento tan sol que em cau la casa a sobre i he de fugir-ne. Per això et demano que em compri un cotxe nou.

?¿Ja hi tornem?

?No t'enfadis, Ferran, home. Escut! Vine cap aquí, maco!

?No m'enfado, papa. Però és que quan et poses així m'ataques els nervis. Mira, encara t'he de dir una altra cosa.

?¿Ja em vols tornar a renyar?

?No. Només t'ho explico. M'ha dit el Pius que l'altre dia vas telefonar a l'Íngrid.

?Sí.

?Papa. El meu fill ha renyit amb la nòvia. Ja no viuen junts.

?Ja ho sé.

?Tu no t'hi has de ficar. No l'has de telefonar a l'Íngrid. Són coses d'ells.

?No m'hi fico pas. Només la vaig trucar per saber com estava.

?El Pius és el teu nét, no l'Íngrid. Jo no li he dit pas res a l'Íngrid.

?Tu i jo som persones diferents. I actuem de manera diferent.

?Això és ben evident.

?Només li vaig dir que les portes de casa meva sempre les tindria obertes. ¿Quin mal hi ha?

?Cap, papa, cap.

?¿Saps què he pensat, Ferran? La cacatua nova no viu gaire lluny de casa. He pensat que li preguntaré si vol venir a dormir amb mi. Només per parlar i per no sentir-nos sols a la nit. Ella i

jo a la nit estem sols, cadascú a casa seva. Ens podríem fer companyia. Ho he llegit en una novel·la. Hi ha un home i una dona que són veïns i ho fan.

?No llegeixo novel·les, jo.

* Les dades que ens faciliten els participants seran incorporades a la base de dades de Catorze amb la finalitat d'enviar-los per correu electrònic el nostre butlletí setmanal.

Antònia Carré-Pons

***Com s'esbrava
la mala llet***

CLUB EDITOR

Com s'esbrava la mala llei (<http://clubeditor.cat/ca/lilibre/com-sesbrava-la-mala-lllei>)

© Antònia Carré-Pons
© Club Editor, 2018